

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES
HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

Tisztelt Olvasóink!

Sok munkával, szép eredményekkel telt el az év. Nobel-díjas magyar kutatóinknak örülhettünk, számos tudományos életmű is elismerést kapott, s a fiatal magyar kutatók is letették névjegyüket a magyar tudományosság asztalára.

A kényszerű szünet után ismét megélénkültek a személyes kapcsolatok: konferenciák, előadások vonzották a szakembereket a diaszpórában és a Kárpát-medencében tevékenykedő tudósok hívására.

A mozgalmas hónapok után év végi elcsöndesülést, áldott ünnepeket, sikeres új esztendőt kívánok mindnyájuknak.

Kocsis Károly elnök

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

2. oldal

ELISMERÉSEK, DÍJAK

Az MTA Miskolci Területi Bizottsága **MAB–MTK Tudományos Díját** kapta

Gergely Viktória nyelvész, a Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem adjunktusa.

[Bővebben:](#)

Átadták az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottságának elismeréseit:

A **Tudomány Erdélyi Mestere** Díjat kapott **Sándor József** matematikus, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem professzora, az

MTA köztestületének külső tagja.

Fiatal Kutatói Díjat kapott **Szabó Zoltán-István**

gyógyszerészdoktor, a Marosvásárhelyi George Emil

Palade Orvosi Gyógyszerészeti Tudomány és Technológiai Egyetem docense, az MTA köztestületének külső tagja.

A **Tudományos Kiválóság Díját** kapta **Kádár Edit** nyelvész, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem docense, az MTA köztestületének

külső tagja.

A **Tudományközvetítés és Tudományos Bíráló Díját** kapta

Karácsony János fizikus, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem

nyugalmazott adjunktusa, dékánhelyettese, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület **Gróf Mikó Imre-emléklapját** kapta:

Kollár László Péter építőmérnök, a BME professzora, akadémikus, az MTA főtitkára;

Záborszky László neurobiológus, a Rutgers, The State University of New Jersey professzora, az MTA külső tagja;

Hollanda Dénes gépészmérnök, Sapientia EMTE emeritus professzora, az MTA köztestületének külső tagja;

Bogdándi Zsolt történész, az EME Jakó Zsigmond Kutatóintézetének igazgatója, az MTA köztestületének külső tagja;

Fülöp Ibolya gyógyszerészdoktor, a Marosvásárhelyi George Emil Palade Orvosi Gyógyszerészeti Tudomány és Technológiai Egyetem docense.

[Bővebben:](#)

Az EME **Debüt-díját** kapta **Szász István Szilárd** A Facebook hálójában. Hírek és álhírek a közösségi oldalon című kötet.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

3. oldal

Jenei Dezső-émléklapot kapott **Forgó Zoltán** mechatronikai mérnök, a Sapientia EMTE tanszékvezető docense, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Nyitra megye legrangosabb **kitüntetését** kapta **Albert Sándor** gépészmérnök professzor, a komáromi Selye János Egyetem alapító rektora, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Az **Emberi Méltóságért díjat** kapott **Orosz Ildikó**, a pedagógiai tudományok kandidátusa, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola elnöke, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Bárány János-díjat kapott **Gömöri György** irodalomtörténész, a Cambridge-i Egyetem professzor emeritusa.

[Bővebben:](#)

Átadták a 36. **Országos Tudományos Diákköri Konferencia elismeréseit**, köztük a külföldi magyar kutatóknak szólókat.

[Bővebben:](#)

Átadták a **Tóth Károly Fiatal Kiválósági Program díjait** Somorján.

[Bővebben:](#)

KUTATÁSOK

A **szlovákiai magyar közösség asszimilációjáról** készült **tanulmány** eredményeiről olvashatnak a világhálón.

[Bővebben:](#)

Elveszettnek hitt középkori kéziratot azonosítottak a kolozsvári Szent Mihály-templom levéltárában.

[Bővebben:](#)

A Fórum Kisebbségkutató Intézet gyűjteményében teljes szöveges kereséssel **kutathatók és letölthetők a dunaszerdahelyi Csallóközi Múzeum Múzeumi Híradójának 1977 és 2021 között megjelent évkönyvei.**

[Bővebben:](#)

SZERVEZETI HÍREK

Újabb szakterületekre terjeszti ki **együttműködését a Miskolci Egyetemmel és a Soproni Egyetemmel a Sapientia EMTE.**

[Bővebben:](#)

PUBLIKÁCIÓK

Budapesten jelent meg a **Nyelv, kultúra és tudomány**. Köszöntő kötet a Magyar Nyelvőr alapításának 150. évfordulójára című tanulmánykötet. Szerkesztette **Tolcsvai Nagy Gábor, Laczkó Krisztina és Tátrai Szilárd.**

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

4. oldal

Pécsett jelent meg **A. Sajti Enikő Kis Bácskából süvít a szél...**

Összeomlás, hatalomátvétel, kisebbségpolitika a Délvidéken 1918-1947 címmel.

[Bővebben:](#)

Zágrábban jelent meg a Glazba cvrčaka. **Zbornika radova o mađarskoj kulturni i jeziku u čast Franciski Ćurković-Major**

(Tücsökzene. Tanulmánykötet a magyar kultúráról és nyelvről Ćurković-Major Franciska tiszteletére) című kötet.

Szerkesztette **Orsolya Žagar Szentesi**, az MTA köztestületének külső tagja és **Kristina Katalinić**.

[Bővebben:](#)

Megjelent **A történeti Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye papi névtára**

című kötet. Szerkesztette **Marosi Anita** és **Marosi István**.

[Bővebben:](#)

Kolozsváron jelent meg a **Változó ifjúság a Kárpát-medence országaiban: szociológiai tanulmányok a magyar fiatalok két**

évtizedéről című kötet. Szerkesztette **Vita Emese** és **Veres Valér**, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Megjelentek a Kriza János Néprajzi Társaság új kiadványai:

Varga Sándor: Változások egy mezősegi falu tradicionális tánc kultúrájában.

[Bővebben:](#)

Máté István: Szolgálatban Kalotaszegen. Lelkipásztori életstratégiák és életpályák a Kalotaszegi Református

Egyházmegyében.

[Bővebben:](#)

Ilkei Ferenc és családja levelezése. Szerkesztette Makkai-Ilkei Ildikó és Pozsony Ferenc, az MTA külső tagja.

[Bővebben:](#)

Adorjáni Rudolf Károly: Lelkeszi pályám emlékezete. Néprajzi tanulmányok.

[Bővebben:](#)

Megjelent **Ferencz Melinda 20. századi erdélyi magánlevél-gyűjtemények** című kötete.

[Bővebben:](#)

Wiesbadenben jelent meg **Franz Szabolcs Horváth Kommunist – Jude – Ungar? Leben und Werk des heimatlosen Philosophen Ernő**

Gáll. (Kommunista – Zsidó – Magyar? Egy hontalan filozófus Gáll Ernő élete és munkássága) című kötete.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

5 oldal

Megjelent a *Magyar Tudomány* **decemberi** száma, benne tematikus összeállítással A fiatal kutatók helyzete és képviselete Magyarországon címmel.

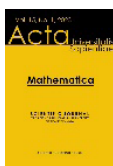
Magyarországon címmel.

[Bővebben:](#)

Megjelent és letölthető az *Acta Universitatis Sapientiae, Economics and Business 2023*-as száma.

[Bővebben:](#)

Megjelent és letölthető az *Acta Universitatis Sapientiae, Mathematica 2023/1-es* száma.

[Bővebben:](#)

Megjelent és letölthető az *Acta Universitatis Sapientiae, Social Analysis 2023*-as száma.

[Bővebben:](#)

Megjelent az *Erdélyi Magyar Műszaki Tudományos Társaság Firka* folyóiratának 2023/2024./1., *Historia Scientiarum*ának idei 21. száma.

*Scientiarum*ának idei 21. száma.

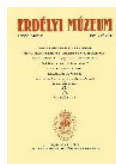
[Bővebben:](#)

[Bővebben:](#)

Megjelent a kolozsvári *Korunk* **decemberi** tematikus száma Erdélyi magyar sporttörténet – fejezetek és kötődések címmel.

[Bővebben:](#)

Megjelent *Erdélyi Múzeum*. Az Erdélyi Múzeum-Egyesület bölcsészettudományi és társadalomtudományi

folyóiratának 4. száma. Szerkesztette *Veress Károly*, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

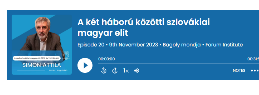
Megjelent és letölthető a muravidéki *Lindua* folyóirat legújabb, 25. száma. Szerkesztette *Varga Ines*.

[Bővebben:](#)

Megjelent a vajdasági *Híd* folyóirat 2023/3-4. száma. Szerkesztette *Dudás Robert*.

[Bővebben:](#)

A Fórum Kisebbségkutató Intézet Bagoly mondja

podcastsorozatában *Simon Attila* történész, az intézet igazgatója, a Selye János Egyetem professzora, az MTA külső tagja beszél *a két világháború közötti szlovákiai magyar elitéről. Irodalom és tudomány*. A tudomány az oktatásban címmel pedig *H. Nagy Péter* irodalomtörténészt, a Selye János docensét, az MTA köztestületének külső tagját hallgathatják meg.

[Bővebben:](#)

[Bővebben:](#)

A 30 éve Szlovákiában podcastsorozat 9. része *a szlovákiai magyar tudományosságról* szól. A műsort

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

6. oldal

meghallgathatják a világhálón. A **felvidéki magyar tudományosság aktuális helyzetéről** olvashatnak is a világhálón.

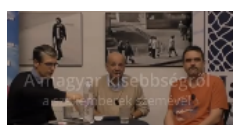
[Bővebben:](#)

[Bővebben:](#)

A november első felében az őrvidéki Alsóőrben megtartott **Kulturális sokszínűség, oktatás és jövő** című konferenciáról olvashatnak el beszámolót a világhálón.

[Bővebben:](#)

Az Egyház és Társadalom online folyóirat **A magyar kisebbségről – a szakemberek szemével** című műsorának felvételét megtekinthetik a világhálón. A beszélgetés résztvevői: **Fiala-Butora** János jogász, **Kiss Tamás** szociológus és **Bárdi Nándor** történész.

[Bővebben:](#)

Újabbán megjelent tanulmányokra hívja fel a figyelmet a Kolozsvári Akadémiai Bizottság honlapja **az erdélyi magyar tudományosság köréből**.

[Bővebben:](#)

Megtekinthetik a világhálón a kolozsvári magyar televízió által készített **interjút Freund Tamás** neurobiológussal, az MTA elnökével.

[Bővebben:](#)

Beszélgetést hallgathatnak meg a világhálón **Mészáros András** filozófiatörténésszel, nyugalmazott

professzorral, a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács elnökével, az MTA külső tagjával.

[Bővebben:](#)

Interjút olvashatnak el a világhálón **Egyed Emese** irodalomtörténésszel, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem professor emeritájával, az MTA köztestületének külső tagjával.

[Bővebben:](#)

Interjút olvashatnak el a világhálón a Prima Primissima-díjjal frissen kitüntetett vajdasági származású **Kiss László** csillagász kutatóprofesszorral, akadémikussal, a Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont főigazgatójával.

[Bővebben:](#)

RENDEZVÉNYEK

Szimbolikus térfoglalás és az emlékezzeturizmus lehetőségei a Kárpátok átjáróiban címmel tartott előadást november közepén Beregszászban **Szalkai Gábor** geográfus, az ELTE docense.

[Bővebben:](#)

Tudományos szimpóziumot rendezett Kolozsváron november 16-án az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottsága, amelyen előadást tartott **Závodszy Péter** biofizikus, akadémikus, professor emeritus **Szervezetünk első védvonala - az**

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

7. oldal

immunrendszer működése a molekulák szintjén, és **Gyáni Gábor** történész, akadémikus, az ELTE professzora **A magyar arisztokrácia történeti problémái** címmel. Az előadások megtekinthetők a világhálón.

[Bővebben:](#)

100 éves a Kárpátaljai Református Egyház címmel rendeztek emlékkonferenciát a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán november 16-án.

[Bővebben:](#)

A szerződési jog aktuális problémái – Grosschmid 85 címmel rendeztek polgári jogi konferenciát Kolozsváron november 16-17-én.

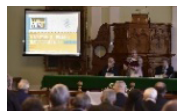
[Bővebben:](#)

November 16–18 között rendezték meg Kolozsváron a 14.

Matematika és Informatika Alkalmazásokkal Konferenciát.

[Bővebben:](#)

November 17-én rendezték meg Kolozsváron A

Magyar Tudomány Napja Erdélyben rendezvénysorozat **nyitó ünnepségét**, amelyen részt vett **Kocsis Károly** geográfus akadémikus, az MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottságának elnöke és **Morvai Tünde**

politológus, az MTA Határon Túli Magyarok Titkárságának vezetője. Az ünnepséghez a **Fiatalkutatók a tudomány szolgálatában** konferencia kapcsolódott.

[Bővebben:](#)

A fejlődés körútjai. Gondolatok a „Körútról” Budapest 150 éves jubileumán címmel rendeztek konferenciát Bécsben november 17-én, amelyen külföldi magyar kutatók is előadást tartottak.

[Bővebben:](#)

November 18-án rendezték meg Kolozsváron a 22.

Erdélyi Természettudományos Konferenciát és a XXIV. Műszaki Tudományos Ülésszakot.

[Bővebben:](#)

[Bővebben:](#)

Filozófiai hatástörténet és kritika I.

Közelítések a szocializmus évtizedeinek filozófiai teljesítményéhez címmel rendeztek konferenciát november 18-án Kolozsváron.

[Bővebben:](#)

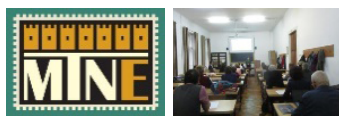

November 18-án nemzetközi tudományos konferenciát rendeztek Beregszászban **Kutatás, tényfeltárás, emlékezetpolitika** címmel.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

8. oldal

**Irodalomtudomány,
nyelvészet, kulturális
kapcsolatok** címmel

rendeztek konferenciát Kolozsváron
november 18-19-én.

[Bővebben:](#)

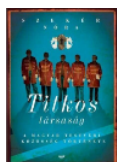

November 20-án Alsólendván
tartott előadást **Kocsis Károly**
geográfus akadémikus, az MTA
Magyar Tudományosság
Külföldön Elnöki Bizottságának

elnöke **Hazánk, a Kárpát-medence
társadalma a nemzeti atlasz térképeinek
tükrében** címmel.

[Bővebben:](#)

[Bővebben:](#)

November 20-án Kolozsváron tartott
előadást **Székér Nóra** történész, az
Állambiztonsági Szolgálatok
Történelmi Levéltára kutatója,
osztályvezetője **A Magyar Testvéri Közösség
– egy erdélyi gyökerű titkos társaság a XX.
századi magyar történelemben** címmel.

[Bővebben:](#)

**A terep sokszínűsége a
humán és társadalom-
tudományok kutatásaiban** címmel rendeztek

konferenciát Szabadkán november 21-én.

[Bővebben:](#)

November 21-én a Korunk Akadémia
Összeesküvés-elméletek a magyar
történelemben sorozatában tartott
előadást Kolozsváron **Horváth Richárd**

történész, a BTK Történettudományi
Intézetének tudományos főmunkatársa **Mátyás
gyilkosa: Aragóniai Beatrix?** címmel.

[Bővebben:](#)

November 22-én Kolozsváron
tartott előadást **Horváth Richárd**
történész, a BTK Történettudományi
Intézetének tudományos főmunkatársa **Mátyás
király könyvei. A késő középkori
forráspusztulás mértékéről** címmel.

[Bővebben:](#)

November 22–24. között
**fordítástudományi
workshopot** rendeztek a

Bécsi Egyetem Finnugor Tanszékén.

[Bővebben:](#)

Eszéken november 23-án
rendezték meg a **Magyar
Tudomány Napja** rendezvény-
sorozat **záróünnepségét**.

[Bővebben:](#)

November 23-án
Benkő András 100
címmel rendeztek

emlékkonferenciát Kolozsváron a zenetörténész
születésének kerek évfordulója alkalmából.

[Bővebben:](#)

A Nemzetstratégiai Kutatóintézet
november 23-24-én rendezte meg
Debrecenben 5. **interdiszciplináris
konferenciáját a Kárpát-medencei
magyarság helyzetéről**.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

9. oldal

November 23-24-én rendezték meg Nyitrán a **Szlovákiai Magyar Tudományos Diákköri Konferenciát** (XVIII. FTDK).

[Bővebben:](#)

November 23–26. között rendezték meg Újvidéken a **22. Vajdasági Magyar Tudományos Diákköri Konferenciát**, előrendezvényeként 23-án a **7. Philos-műhelykonferenciát**.

[Bővebben:](#)

[Bővebben:](#)

Dependencies and Alliances címmel rendeztek egynapos hibrid konferenciát november 24-én Clevelandben.

[Bővebben:](#)

Mentorok és tanítványok szerepe a Semmelweis Egyetem kiemelt műhelyeiben címmel tartott előadást a Selye János Egyetemen november 24-én **Merkely Béla** kardiológus professzor, a Semmelweis Egyetem rektora.

[Bővebben:](#)

November 24-én **Susan Gal/Gál Zsuzsa** nyelvész, a Chicagói Egyetem professzora **Language Variation and Change** címmel tartott online kurzust a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola és a Pannon Egyetem diákjainak és oktatóinak.

[Bővebben:](#)

Külhoni magyar kutatók részvételével rendezték meg november 24-én Budapesten a **Democlipse/ Népfojgyatkozás 2023** című tanácskozást.

[Bővebben:](#)

November 24-én Budapesten rendezték meg a **Hazatérés a szovjet fogságból 70 éve, előtte és utána 1945–1953–2000** című nemzetközi, tudományos konferenciát.

[Bővebben:](#)

Tanulás vidéki térségben: helyi adottságok, globális kihívások címmel rendeztek konferenciát november 24-én Csíkszeredában.

[Bővebben:](#)

November 24-25-én rendezték meg Kolozsváron a **XI. Interdiszciplináris Párbeszéd Konferenciát Rend és káosz** címmel.

[Bővebben:](#)

November 24–26. között rendezték meg Csíkszeredában a **III. Tehetségid tudományos konferenciát**.

[Bővebben:](#)

November 24–26. között **művészet-történeti konferenciát** rendeztek Kolozsváron.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

10. oldal

Archaeologia Transylvanica 3 címmel régészeti konferenciát rendeztek november 24–26. között Sepsiszentgyörgyön László

Ferenc születésének 150. évfordulója alkalmából.

[Bővebben:](#)

November 25-én **Maros megye és**

Marosvásárhely történetéből címmel rendeztek konferenciát a városban.

[Bővebben:](#)

November 28-án Beregszászban tartott előadást **Szarka László** történész, a BTK

Történettudományi Intézetének tudományos főmunkatársa

Szomszédságpolitika és kisebbségtörténet (1918-1991) címmel.

[Bővebben:](#)

November 29-én Zentán tartott előadást **Reisinger János** irodalomtörténész, kandidátus, a

Sola Scriptura Teológiai Főiskola tanszékvezető tanára **Anyám, az álmok nem hazudnak** címmel.

[Bővebben:](#)

Külhoni magyar kutatók előadásai is elhangzottak Budapesten **a magyar nyelvjárások napja** alkalmából rendezett **konferencián** december

1-jén.

[Bővebben:](#)

December 1–2. között rendezték meg Eszéken az **Innováció és nyelvi közvetítés** című

konferenciát.

[Bővebben:](#)

December 2-án Szabadkán tartott előadást **Veress Emőd** jogász, a Sapientia EMTE intézetigazgató professzora, az MTA doktora,

köztestületének külső tagja **A jogászság és a jogtudományok helyzete Erdélyben, kisebbségi szemszögből** címmel.

[Bővebben:](#)

Közoktatási kör(tér)kép

címmel tartott online előadást a Sapientia EMTE Tanárok

akadémiája sorozata keretében december 4-én **Ferenc Viktória** nyelvész, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola docense, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Az MTA KAB Artes Liberales sorozata keretében december 5-én Kolozsváron tartott előadást

Nagy Zoltán Kálmán vegyészmérnök, a Purdue és a Loughborough Egyetem professzora **Modern ipari digitalizációs rendszerek alkalmazása integrált gyógyszergyártási technológiák optimalizálására** címmel.

[Bővebben:](#)

December 5-én

Marosvásárhelyen tartott előadást **Szilágyi László**

villamosmérnök, a Sapientia EMTE

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

11. oldal

professzora *Az agyi MRI felvételek automatikus kiértékelésének kihívásai és nehézségei* címmel.

[Bővebben:](#)

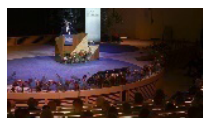
December 6–8. között nemzetközi konferenciát rendeztek az örvidéki

Felsőőrben *A regionalitás mint történelmi kategória* címmel.

[Bővebben:](#)

December 7-én *Karikó Katalin* biokémikus, az MTA tiszteleti tagja, december 8-án pedig

Krausz Ferenc fizikus, az MTA külső tagja tartotta meg *Nobel-előadását* Stockholmban.

[Bővebben:](#)

[Bővebben:](#)

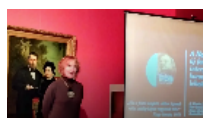
Zalabai Zsigmond-szimpoziumot rendeztek december 7-én Somorján, születésének 75. évfordulója alkalmából.

[Bővebben:](#)

December 7-én Kolozsváron tartott előadást *Tamáská Máté* építészetszociológus professzor, az Apor Vilmos Katolikus Főiskola tudományos rektorhelyettese *„Budapest 150”: A növekedés körgyűrűi* címmel.

[Bővebben:](#)

December 7-én Szabadkán tartott előadást *N. Kovács Zita* művészettörténész, a bajai

Türr István Múzeum munkatársa *A Nagy István-kutatás új forrásai, új interpretációs és korszakolási lehetőségei* címmel.

[Bővebben:](#)

Vallás és egyház a változó társadalomban címmel rendeztek vallástudományi konferenciát

Kolozsváron november 7–8-án.

[Bővebben:](#)

December 8-án rendezték meg Sepsiszentgyörgyön a XIX. *Agrártudományi Konferenciát*.

[Bővebben:](#)

December 8-án a Bostoni Tudósklubban tartott előadást *Lengyel Tamás Kristóf*

kiberbiztonsági szakértő, az Intel Corporation kutatója *Bevezetés a Zero Trust világába* címmel.

[Bővebben:](#)

December 8-án rendezték meg Kolozsváron a *Romániai Magyar Történelemtanárok Tudományos Konferenciáját*.

[Bővebben:](#)

December 11-én Kolozsváron tartott előadást *Paizs Csaba* vegyészmérnök, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem professzora, az MTA külső tagja *Kémiai biotechnológia – kiegyezése a természettel –, avagy a tékozló szintetikus vegytan megtérése* címmel.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

12. oldal

December 11-én az MTA KAB szervezésében tartott online előadást **Trencsényi Katalin** dramaturg, kutató, az Uniarts Helsinki oktatója **Mikro- és makrodramaturgiák a táncban** címmel.

[Bővebben:](#)

December 12-én az MTA KAB Artes Liberales sorozatában szervezték meg **Cieger András** történésznek, a BTK Történettudományi Intézete tudományos tanácsadójának előadását, melynek címe: **A magyar országgyűlés dualizmus kori története – kultúrtörténeti megvilágításban.**

[Bővebben:](#)

December 13-án a Korunk Akadémia Összeesküvés-elméletek a magyar történelemben sorozatában Kolozsváron tartott előadást **B. Szabó János** történész, a Budapesti Történeti Múzeum munkatársa **A legnépszerűbb „Mohács-hoax” Szapolyai vajda „késéséről”** címmel.

[Bővebben:](#)

December 15-én online konferenciát rendeztek **A szlovákiai magyar fiatal értelmiség a társadalomtudományi kutatások tükrében** elnevezéssel, amelyen előadást tartott **Morvai Tünde** politológus, az MTA Határon Túli Magyarok Titkárságának vezetője **Szlovákiai magyar doktorandusz kutatások az elmúlt években** címmel.

[Bővebben:](#)

A TUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

Életének 93. évében **elhunyt Somai József** közgazdász, gazdaságtörténész, a Romániai Magyar Közgazdász Társaság korábbi elnöke, az MTA köztestületének külső tagja.

[Bővebben:](#)

Fennállásának **30.** évfordulóját ünnepelte a Babeş-Bolyai Tudományegyetem **Református Tanárképző és Zeneművészeti Kara.**

[Bővebben:](#)

Az **Innsbrucki Egyetem** Innrain Kampuszának új épületét **Heller Ágnes** filozófus akadémikusról, az egyetem díszdoktoráról, a melbourne-i La Trobe Egyetem és a New York-i New School for Social Research professzoráról, az ELTE professor emeritájáról **nevezték el.**

[Bővebben:](#)

Emléktáblát avattak az Eperjesi Egyetemen **Hazslinszky Frigyes** botanikus akadémikus, az eperjesi evangélikus kollégium rektora, igazgatója tiszteletére.

[Bővebben:](#)

ÉVFORDULÓK, TUDOMÁNYTÖRTÉNET

425 éve született **Augustini „Ab Hortis” Keresztély** szepességi orvos, botanikus, természettudós, a bécsi fűvészkert megalapítója.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

13. oldal

360 évvel ezelőtt született **Köleséri Sámuel természettudós**, Nagyszeben orvosa, a londoni Royal Society első magyar tagja.

[Bővebben:](#)

Rimaszombatban született 305 éve **Hatvani István matematikus, természettudós**, a debreceni kollégium professzora.

[Bővebben:](#)

230 évvel ezelőtt alakult meg Marosvásárhelyen az **Erdélyi Magyar Nyelvmívelő Társaság**, az első tartósan működő, magyar nyelvű tudományos szervezet.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Svedlőren született 190 évvel ezelőtt **Soltz Vilmos kohómérnök**, a selmecebányai akadémia tanszékvezető tanára, igazgatója.

[Bővebben:](#)

185 éve született Rozsnyón **Pekár Imre gépészmérnök**, malomtechnológus, közgazdasági író, az MTA tiszteleti tagja.

[Bővebben:](#)

Kerek 150 évvel ezelőtt született a felvidéki Felsőolcsváron **Baradlai (Breit) János gyógyszerész**, gyógyszerésztörténész, az Internationale Gesellschaft für Geschichte der Pharmazie tagja.

[Bővebben:](#)

Aradon született, szintén 150 éve **Pekár Dezső geofizikus**, a Geofizikai Intézet első igazgatója, akadémikus.

[Bővebben:](#)

A felvidéki Kispalugyán született 145 évvel ezelőtt **Massány Ernő meteorológus**, csillagász, a Meteorológiai Intézet igazgatóhelyettese.

[Bővebben:](#)

A kárpátaljai Nagyszőlősen született 135 éve **Obermayer Ernő vegyészmérnök**, mezőgazdász, a Növénytermesztési és Növénytermesztési Kísérleti Állomás igazgatója, akadémikus.

[Bővebben:](#)

A székelyföldi Tusnádon született 130 esztendeje **Ábrahám Ambrus Andor zoológus**, ideghisztológus, a szegedi egyetem professzora, akadémikus.

[Bővebben:](#)

A bánási Nagybecskereken született 125 évvel ezelőtt **Fialovszky Lajos geodéta**, az MTA doktora, a Budapesti Műszaki Egyetemi címzetes egyetemi tanára.

[Bővebben:](#)

Ungváron született 110 évvel ezelőtt **Szénássy Barna matematikus**, tudománytörténész, a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem professzora.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

14. oldal

Kerek 100 éve született Pozsonyban
Niederhauser Emil történész, az
ELTE professor emeritusa,
akadémikus.

[Bővebben:](#)

65 éves lenne **Seress Ákos** magyar–
amerikai **matematikus**, a
Columbus Ohio State University
professzora.

[Bővebben:](#)

FELHÍVÁSOK

Marosvásárhelyen rendezik
meg április 4–7. között a
**XXV. Bányászati, Kohászati és Földtani
Konferenciát.**

[Bővebben:](#)

Hungarian Studies Association of Canada
Association canadienne des études hongroises
Kanadai Magyarstudományi Társaság

**Interconnected
Cultures: The**

**Place of Hungary and Hungarians in a
Sustainable World** címmel rendezi meg
hagyományos konferenciáját 2024. június
15–17. között Montrealban a Kanadai
Magyarságtudományi Társaság.
A jelentkezési határidő: február 1.

[Bővebben:](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG
HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

15. oldal

*MTA Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság hírlevele
2023/12. szám*

Felelős kiadó: Kocsis Károly elnök

Szerkesztő: Kálóczy Katalin

A Tudósportrét Kulcsár-Szabó Enikő állította össze.

1112 Budapest, Budaörsi út 45.

mtkhirlevel@titkarsag.mta.hu

A hírlevél korábbi számai megtekinthetők
[az MTA honlapján.](#)

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN
ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES

HUNGARIAN SCIENCE ABROAD
PRESIDENTIAL COMMITTEE

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

Bártfai Tamás

(Budapest, 1948. július 8.)

a Magyar Tudományos Akadémia
tisztyleti tagja

Tamás Bártfai was born in Budapest on 8th of July 1948. He attended the Eötvös József Grammar School, in 1966–1971, he studied physics and chemistry at Eötvös Loránd University and went on studying in the Department of Biochemistry at Stockholm University (Chairman Lars Ernster, supervisor Bengt Mannervik), where he received his PhD in biochemistry in 1973. In 1974 he was visiting scientist at Hadassah Medical School, Jerusalem, in Professor Shimon Gatt's Laboratory. In 1975–1985 he was associate professor, then in 1986–1991 professor of biochemistry (specialty neurochemistry), in 1992–1997 Chairman of the Department of Neurochemistry and Neurotoxicology of Stockholm University. In 1996–2000 he worked for Hoffmann-La Roche, Basel, up to 1998 as Head of Central Nervous System Research, and Senior VP. In 1999–2002 he was appointed Professor of Medicinal Chemistry, the Berzelius chair (predecessor: Bengt Samuelsson), at

Bártfai Tamás Budapesten született 1948. július 8-án. Az Eötvös József Gimnáziumban érettségizett, 1966–1971 között az Eötvös Loránd Tudományegyetem hallgatója volt, 1971-ben fizika és kémia szakon végzett. Tanulmányait a Stockholmi Egyetem Biokémiai Intézetében folytatta, 1973-ban PhD-fokozatot szerzett (Lars Ernster volt az intézetvezető, Bengt Mannervik pedig a témavezetője). 1974-ben vendégkutató volt a jeruzsálemi Hadassah Egyetem Orvostudományi Karán Shimon Gatt professzor intézetében. 1975 és 1997 között a Stockholmi Egyetemen dolgozott, 1985-ig a biokémia docense, majd 1986-tól 1991-ig professzora volt (szakterülete a neurokémia). 1992-től 1997-ig a Stockholmi Egyetem Neurokémiai és Neurotoxikológiai Tanszékének elnöke volt. 1996 és 2000 között a baseli Hoffman-La Roche-nál dolgozott, 1998-ig a központi idegrendszeri kutatások

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

17. oldal

the Karolinska Institute, Stockholm, Sweden. In 2000 he became professor of Molecular and Integrative Neurosciences Department of The Scripps Research Institute, La Jolla, CA. In 2000–2009 he was director of the Harold L. Dorris Neurological Research Center, from 2005 he has been Chair of Molecular and Integrative Neurosciences Department (predecessor: Floyd Bloom) at The Scripps Research Institute, La Jolla, CA. He is professor emeritus at Stockholm University. He is adjunct professor at Department of Pharmacology, Perelman School of Medicine, University of Pennsylvania. In 1976–77 he was visiting scientist (assistant professor) at Yale University. He was named Fellow of the Neurosciences Institute, New York in 1985. He also had adjunct professorships at Rockefeller University, Stanford University, University of California San Diego, Oxford University and Collège de France, Paris. In 2020 he was appointed chair of Diadem's Medical Advisory Board. (Diadem's mission is to enable prediction, monitoring, diagnosis & successful drug development for Alzheimer's disease.)

Professor Bartfai has trained over 40 PhD students and over 200 post-doctoral fellows and master's students. Many of his students are in leading positions in the pharmaceutical industry and 16 of them are full professors at universities, and chairpersons, deans, or rectors.

With Drs Per Askelöf and Stefan Svensson he has generated the first acellular Whooping cough vaccine that is as part of the triple vaccine; DaPT – has been given to over 2 billion children – and also served as

vezetője, 1998–2000 között az F. Hoffmann-La Roche Ltd. alelnöke volt. 1999 és 2002 között a stockholmi Karolinska Intézet orvoscémiai professzora, Bengt Samuelsson utódja volt Berzelius Chair-ként. 2000-ben a La Jolla-i (Kalifornia) Scripps Kutatóintézet Molekuláris és Integratív Idegtudományi Tanszékének professzora lett. 2000 és 2009 között a Harold L. Dorris Neurológiai Kutatóközpont igazgatója, 2005-től a Molekuláris és Integratív Idegtudományi Tanszék elnöke volt (Floyd Bloom utódjaként). Jelenleg professor emeritus a Stockholmi Egyetemen, és docens a Pennsylvania Egyetem Perelmann Orvostudományi Karának Farmakológiai Tanszékén.

1976-77-ben vendégkutató (docens) volt a Yale Egyetemen. 1985-ben a New York-i Idegtudományi Intézet posztgraduális kutatója volt, de volt adjunktus a Rockefeller Egyetemen, a Stanford Egyetemen, a Kaliforniai Egyetemen San Diegóban, az Oxfordi Egyetemen és Párizsban a Collège de France-ban. 2020-ban a Diadem Orvosi Tanácsadó Testületének elnökévé nevezték ki. (A Diadem célja az Alzheimer-kór korai felfedezése, diagnosztizálása és a kezelésére irányuló gyógyszerek fejlesztése.)

Bartfai professzor 40-nél is több doktorandusz és több mint 200 posztgraduális ösztöndíjas és MA-hallgató témavezetője volt. Tanítványai közül sokan töltenek be vezetői pozíciót a gyógyszeriparban, 16-an egyetemi professzorok.

Két fő kutatási területe a galanin neuropeptidnek a depresszióban, szorongásban és pánikrohamokban játszott szerepe, illetve a láz és a citokin hatása az

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

18. oldal

great impetus for development of acellular vaccines (cf the Covid 19 vaccine).

He focuses on two main research areas:

1) the roles of neuropeptide galanin in depression, anxiety, and seizures; and
2) fever, cytokine action in the brain and thermoregulation. The neuropeptide galanin has been found to influence several physiological processes such as cognition and memory, and regulation of mood.

This is achieved at three galanin receptor subtypes that control the release of various neurotransmitters and hormones (e. g. acetylcholine, noradrenaline, glutamate, dopamine, insulin, growth hormone, prolactin).

He is the author or co-author of more than 400 peer-reviewed publications and several books. Among others he has published two books with Graham Lees, on drug discovery and development: "Drug Discovery: from bedside to Wall Street" (2006) and "The Future of Drug Discovery: who decides which diseases to treat?" (2013) which is a timely book for all those who care about the development needs for drugs for disease.

He has been on selection committees for several dozen professorships in Sweden and other European countries, acted as advisor at the Pasteur and Weizmann Institutes, represented Sweden at the European Union Scientific Commissariat and represented Roche in several Swiss science related committees.

Over the past decades, professor Bartfai has served as a drug development senior executive or consultant to numerous pharmaceutical companies, including Astra Zeneca, Roche, Novartis, and Pfizer. He

agyban és a hőmérséklet szabályozásában. A galanin neuropeptidről kiderült, hogy számos fiziológiai folyamatra – a megismerésre és az emlékezésre, a hangulatváltozásra – gyakorol hatást. Ebben három, a különböző neurotranszmitterek és hormonok (pl. acetilkolin, noradrenalin, glutamát, dopamin, inzulin, növekedési hormon, prolaktin) kibocsátását szabályozó galanin altípus vesz részt.

Több mint 400 szakmailag lektorált publikáció, számos könyv szerzője/társzerzője. Graham Lees-zel két közös könyvet írt a gyógyszerek feltalálásáról és fejlesztéséről: "Drug Discovery from bedside to Wall Street" (2006) és "The Future of Drug Discovery: who decides which diseases to treat?" (2013) – az utóbbi igen időszerű mindazok számára, akiket foglalkoztat a gyógyszerek fejlesztésének igénye.

Dr. Per Askelöf-fel és Stefan Svenssonnal kifejlesztették az első acelluláris, szaróköhögés elleni vakcinát, amelyet a háromkomponensű DaPT-oltás részeként több mint két milliárd gyermek kapott meg. A vakcina döntő lökést adott más acelluláris vakcinák (köztük a Covid19) kifejlesztéséhez. Több tucat egyetemi professzorválasztó bizottság tagja volt Svédországban és más európai országokban, tanácsadója volt a Pasteur és a Weizmann Intézetnek, képviselte Svédországot több európai uniós tudományos bizottságban és a Roche-t svájci tudományos irányú bizottságban.

Az utóbbi évtizedekben Bartfai professzor gyógyszeripari vállalatok – köztük az Astra Zeneca, a Roche, a Novartis és a Pfizer – vezető gyógyszerfejlesztő szakértője és tanácsadója volt. Tanácsadója volt több

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

19. oldal

has been a consultant to biotech venture capitalists and also helped launch a number of biotech start-ups. Dr. Bartfai participated in the development of about a dozen approved drugs for neurological diseases and other conditions. For 10 years he served on the SAB of Nestle, researching and promoting new baby formulas that enhance brain development specifically.

From 1974 to 2002 he was an active member of various non-governmental organisations and effective apolitical entities: the International Committee of the Red Cross; chemical, biological warfare entities; formulation of [global] problems, threats and treaties entities; ethical committees for vaccine programs; bacterial vaccine development and distribution efforts; and landmine issues and the technologies to eradicate the seemingly insurmountable complex international problems.

He is a member of the Academia Europaea (1994), an elected fellow of the American Association for the Advancement of Science (AAAS, 2004) and the Royal Swedish Academy of Sciences (2007). In 2013, his accomplishments were celebrated with a rare symposium in his honour at the Swedish Royal Academy of Sciences (Kungliga Vetenskapsakademien) entitled "Frontiers in Neurochemistry". He is member of the Hungarian Neuroscience Society.

His scientific prizes include the Eötvös Prize in Chemistry (1966), the Svedbergs Prize of 1985 (Awarded to a Biochemist each year by the Royal Swedish Academy of Sciences and the Biochemical Society of Sweden, jointly), Hilda och Alfred Erikssons Prize of 1992 (shared with Håkan Persson) of the

biotech kockázati tőkebefektetőnek, és segített biotech start-upok elindításában. Részt vett egy tucat neurológiai és más betegségek kezelésére engedélyezett gyógyszer fejlesztésében. 10 évig dolgozott a Nestle – SAB-nál, főleg az agy fejlődését segítő új bébitápszerek kutatás-fejlesztésével foglalkozott.

1974 és 2002 között NGO-k és nem politikai intézmények: a Vörös Kereszt Nemzetközi Bizottsága, vegyi és biológiai fegyverekkel foglalkozó szervezetek, (globális) problémák, fenyegetések és szerződések szövegezését végző jogi személyek, vakcinaprogramok etikai bizottságai, bakteriális vakcinafejlesztés és -terjesztés, taposóaknák és látszólag leküzdhetetlen komplex nemzetközi problémák leküzdésére alakult szervezetek aktív tagja volt.

Tagja az Academia Europaea-nak (1994), választott tagja az AAAS-nek (Amerikai Egyesület a Tudomány Fejlődéséért, 2004) és a Svéd Királyi Tudományos Akadémiának (2007), 2013-ban tiszteletére az Akadémia (Kungliga Vetenskapsakademien) "Frontiers in Neurochemistry" (Határvonalak a neurokémiaiban) címmel különleges szimpóziumot rendezett. Tagja a Magyar Idegtudományi Társaságnak.

Tudományos kitüntetései és elismerései között szerepel az Eötvös Kémiai Díj (1966), az 1985-ös Svedbergs-díj (a díjat évente adományozza a Svéd Királyi Tudományos Akadémia és a Svéd Biokémiai Társaság), a Svéd Királyi Tudományos Akadémia Hilda och Alfred Erikssons díja (1992, megosztva Hakan Perssonnal), Ellison Medical Foundation Senior Scholar Award (2000) és a NARSAD Distinguished Senior Researcher

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

20. oldal

Royal Swedish Academy of Sciences, Ellison Medical Foundation Senior Scholar Award (2000) NARSAD Distinguished Senior Researcher Award (2003).

In 2001 he was elected honorary member of the Hungarian Academy of Sciences in the Section of Biological Sciences.

Contact

Tamas Bartfai

Phone: +1-6193462933

Mobile: +467029107244 or +33628498023

E-mail: tamasbartfai@dbb.su.se or tbartfai48@gmail.com

Award (2003).

2001-ben a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagjává választották a Kémiai Tudományok Osztályában.

Kapcsolat

Tamas Bartfai

Telefon: +1 6193462933

Mobil: +467029107244; +33628498023

E-mail: tamasbartfai@dbb.su.se; tbartfai48@gmail.com